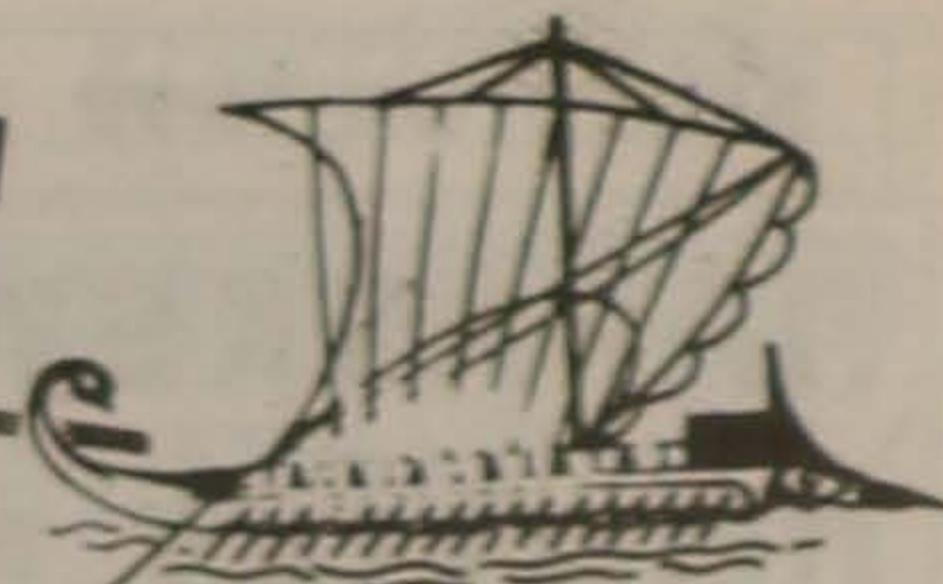


ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ



ΕΤΟΣ 10ο
Φ. ΦΥΛΛΟΥ 101

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΑΓΟΥΣΤΟΝ 1998
(ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ)

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ΦΩΣ ΣΤΟ ΤΟΥΝΕΛ

Η χρηματοδότηση του Πολιτιστικού Κέντρου στο συν/σμό Πανοράτιος Βέροιας έγινε πια σήρια. Πριν από δύο χρόνια ο Νομάρχης Βλαζάκης πήρε ποσό ζεστό το θέμα. Αφού προηγουμένως έλασε τριάντα έξι εκατομμύρια από Νομαρχιακό Ταμείο για την αποπρόσβαση του σκελετού της πρώτης πτέρυγας. Ξεκίνησε μαζί μας έναν τίτανιο αγώνα για την ένταξη του έργου σε κάποιο πρόγραμμα. Η χρηματοδότηση ενός πολιτιστικού κέντρου από κοινοτικούς πόρους είναι πραγματικός γόρδιος δεσμός. Και όμως τον έλυσε με το παθί της επιμονής τεκμηριώνοντας με πειστικά επιχειρήματα την αναγκαιότητα του έργου. Αναγκασιάκι βέβαια να κάνουμε λογής λογής τροποποιήσεις ή προσαρμογές στο όνομα στη διαρρύθμιση στον επιδιωκόμενο στόχο αλλά τέλος καλό όλα καλά. Ηδη το πολυπόθητο αυτό έργο εντάχθηκε σε πρόγραμμα της περιφέρειας Κε-

ντρικής Μακεδονίας, δόθηκαν τα πρώτα ενενήντα εκατομμύρια και η χρηματοδότηση όπως δήλωσε δημόσια ο κ. Βλαζάκης θα συνεχιστεί μέχρις ότου ολοκληρωθεί το έργο. Πρέπει να πούμε ότι στο διάστημα των δύο τελευταίων ετών χτυπήσαμε του κόσμου τις πόρτες και περάσαμε από σαράντα κύματα να φτάσουμε στο τελικό αποτέλεσμα. Δυστυχώς η ευχάριστη αυτή είδηση ήρθε τελείως συμπτωματικά από κοινοτικής πλευράς πριν από τις εκλογές και δεν μπορούμε να γράψουμε όλα όσα νιώθουμε αυτή τη μεγάλη στιγμή.

Είναι κρίμα βέβαια τόσο νέοι άνθρωποι να πούμε εκείνο το περιβόητο του Γέρο Συμεών «Νυν αποβύεις τον δούλο σου Δέσποτα» όταν έμαθε τον ερχομό του Σωτήρος. Δεν πειράζει δεν θα πούμε τίποτε πριν από τις εκλογές. Αλλη-

Συνέχεια
στην 4η σελ.

ΠΟΝΤΟΣ

Ο Πόντος ως γεωγραφική έννοια απλώνεται από την Ιωνόπολη μέχρι τη βορειοανατολική ακτή της Σαμαθίας (Σαχούμ Γεωργιάς) και σε ακτίνα ως τα 350 χιλιόμετρα.

Σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία που δικαιώνεται και επαληθεύεται και από ξένους ερευνητές και ιστορικούς οι Έλληνες ήδη από την εποίκηση της Αργοναυτικής εκστρατείας γνώριζαν και καταλάβαιναν σχέση με τη γη του Πόντου. Αλλη μαρτυρία είναι και εκείνη με το ταξίδι του Φρίξου και της Ελένης. Ιστορικά η εμφάνιση των Ελλήνων στον Πόντο αρχίζει τον 8ο π.Χ. αιώνα, όταν η περίφημη Μίλητος ίδρυσε τη Σινώπη και έπειτα άλλες «Ελληνίδες» πόλεις, όπως την Αμισό, την Τρίπολη, την Κερασούντα, τα Κωτύωρα και το 756 π.Χ. την Τραπεζούντα. Και οι αποικισμός του Πόντου συνεχίστηκε από τους Ιώνες οι οποίοι έφτασαν μέχρι τη χώρα των Κόλλων και την Ταυρική (Κριμαία).

Αγκαλιάστηκε ο Εύξεινος Πόντος από τους Έλληνες και νέες πόλεις ξεφύτρωναν. Ένας νέος ακμαίος Ελληνισμός εμφανίστηκε τότε που κράτησε 3.000 χρόνια, σκορπίζοντας το ανέσπερο φως της Ελλάδας. Επιστήμες, τέχνες, εμπόριο και ιδιαίτερα η Ορθοδοξία στάθηκαν τα στοιχεία εκείνα, που ανέδειξαν το κομμάτι αυτό του Ανατολικού Ελληνισμού. Ασπίδα για την διαφύλαξη της «καθ' ημάς Ανατολής» στάθηκαν οι Ακρίτες.

Ο Πόντος δημιούργησε και δική του Αυτοκρατορία η οποία είχε ζωή 257 χρόνια (1204 - 1461). Στη διάρκεια της υποδούλωσης του από τους Τούρκους δοκιμάστηκε σκληρά. Δεν έχασε όμως τον Ελληνισμό του. Η καταστροφή του συντελέστηκε μετά την τρομερή γενοκτονία που άρχισε από το 1914 και ολοκληρώθηκε μέχρι το 1922. Πολλά μαρτυρία. Όσοι επέζησαν ή κατέφυγαν στη Ρωσία ήρθαν στη μητέρα Ελλάδα και με τη λεβεντιά τους και με το τίμιο ήθος τους συνέχισαν τη ζωντανή τους παρουσία σ' όλους τους τομείς της κοινωνικής και εθνικής ζωής του τόπου μας.

«Η Ρωμανία κι αν πέρασεν, ανθεί και φέρει κι άλλο...»

Γιάννης Μελετιδής

Ένα έγγραφο με διαχρονική σημασία

Η ΕΥΞ. ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ ΣΥΓΧΑΙΡΕΙ ΤΗΝ ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ Ν. ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας απέστειλε το παρακάτω συγχαρητήριο έγγραφο της προς το διοικητικό συμβούλιο της «Ποντιακής Αδελφότητας Νοτίου Αυστραλίας» για την πολυσυχιά δράση του και τη γόνιμη δραστηριότητά του:

Αγαπητοί μας φίλοι,

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευξεινού Λέσχης Βέροιας, πριν απ' όλα, αισθάνεται βαθιά την επιθυμία, με την ανατολή του 1980, να ευχηθεί εγκάρδια κάθε ευτυχία σε σας και σ' όλα τα ξενιτεμένα παιδιά της μεγάλης ποντιακής οικογένειας που ζουν στη μακρινή Αυστραλία.

Εύχεται ακόμα τα φλογερά σας όνειρα, οι ευγενείς στόχοι γύρω από την προβολή και διάδοση της πατροπαράδοτης ποντιακής ιδέας να γνωρίσουν λαμπρή επιτυχία.

Θαυμάζουμε ειλικρινά το σπερμένο σας έργο. Δεν ακουμπάει στη σάπια νοστροπία του τύπου, της απληθούς επιφάνειας. Έχει θεμέλιο την ψυχική ανωτερότητα, τις πνευματικές ανησυχίες, λιθάρια πολυτίμη-

που δίνουν ιδιαίτερο νόημα στη ζωή και ανοίγουν διήλεκτους φωτεινούς ορίζοντες στην ανθρώπινη δραστηριότητα.

Η προσφορά στα κοινά με τέτοια αγνά κίνητρα, δίχως υλικό κέρδος, αποτελεί όση ανθρωπιάς, στην έρημο της αδιαφορίας. Πέρα όμως απ' αυτά η πολιτιστική σας κίνηση έχει και μια άλλη πιο σημαντική όψη. Θωρακίζει, όπως γνωρίζετε, με τη σκυτάλη του αθησμόνητου Πόντου, τον ανθό της ζωής, τα νεαρά σας βλαστάρια ενάντια στο κύμα της φθοράς, της αφομοίωσης που φέρνει ο δεύτερος Ξεφριζωμός, εληρίζουμε να βρείτε μιμητές, ώστε σε κάθε γωνιά της ηπείρου σας, όπου υπάρχει ποντιακό στοιχείο να στηθεί και μία παρόμοια εθνική κολυμβήτρα.

Δεν ταιριάζει στον ιδιάζοντα χαρακτήρα των Ποντίων, ούτε συμφέρει το πνεύμα της αδιαφορίας σε θέματα εθνικής επιβίωσης, όταν μάλιστα η κρατική παρουσία εκεί είναι τόσο προβληματική.

Η Ποντιακή σας Αδελφότητα, τεκμήριο δυναμισμού, αναπληρώνει, όπως για το μέλη της το κενό αυτό και πρέπει σαν ιδρυτές να είστε υπερήφανοι.

Η προσφορά σας πώς θα δώσουν φτερά στη φαντασία σας να πετάξετε νοερά και να φιλήσετε νοσταλγικά το χώμα της αγαπημένης πατρίδας. Τέλος δεν κρύβουμε την επιθυμία και πιστεύουμε στη χρησιμότητα της ανταλλαγής σκέψης, έστω δι' αλληλογραφίας, για την καλύτερη υλοποίηση των κοινών μας στόχων.

Εδώ στη πατρίδα, η εποχή μας άφησε αρκετά αδύνατα σημεία στον τομέα της συνοχής και συμμετοχής σε πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Στη θέση του ωραίου, του υψηλού, του ιδανικού, μπήκε ο μακρός της χρηματομανίας γύρω από τον οποίο, κατά κανόνα, στρέφεται το ανθρώπινο ενδιαφέρον. Πιστεύουμε πως το ληθηρό αυτό φαινόμενο δεν έχει το χαρακτήρα της μονιμότητας. Και πρώτος ο ποντιακός ελληνοισμός θα ξεαναβρεί το γνώριμο δρόμο των αθανάτων αξιών, το δρόμο της πνευματικής αφύπνισης που οδηγεί στην κοινωνική αναγέννηση.

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας, καθώς αγωνίζεται μέσα στο γενικό υποτονικό κλίμα της εποχής, αντιλεί δύναμη και στασάει τη θέληση από το φωτεινό σας παράδειγμα. Προχωρούμε με πίστη στο δύσκολο έργο μας. Ένα έργο που γίνεται ακόμη δυσκολότερο με την επικείμενη θεμελίωση του Ησυχαστικού μουσείου των χαμένων πατρίδων.

Σας στέλνουμε επτά ημερολόγια, τιμής ένεκεν, δείγμα της ανυστερόβουλης αγάπης μας, αλλά και ενδεικτικό του τιτάνιου αγώνα που διεξάγουμε γύρω από την περιουληγοή και διάδοση του ανεκτίμητου Ησυχαστικού μας υλικού για το αυριανό μουσείο.

Επίσης στέλνουμε πενήντα βιβλία του αξιόλογου Γέρο - Στάθη, του πατέρα της ποντιακής ιδέας, με την πεποίθηση πως θα δώσουν φτερά στη φαντασία σας να πετάξετε νοερά και να φιλήσετε νοσταλγικά το χώμα της αγαπημένης πατρίδας.

Τέλος δεν κρύβουμε την επιθυμία και πιστεύουμε στη χρησιμότητα της ανταλλαγής σκέψης, έστω δι' αλληλογραφίας, για την καλύτερη υλοποίηση των κοινών μας στόχων.

Με πολλή αγάπη
Για το Δ.Σ.
Ο Πρόεδρος
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΜΠΟΥΡΔΗΣ
Ο Γεν. Γραμματέας
ΜΙΧ. ΓΕΡΑΣΙΜΙΔΗΣ
Από το Αρχείο
του «Αργοναύτη».



ΠΑΝΑΓΙΑ ΣΟΥΜΕΛΑ ΠΟΝΤΟΥ
Χτίστηκε το 386 μ.Χ.

Το μεγαλύτερο Προσκύνημα της Ανατολής Φάρος πνευματικός και καταφύγιο των καταδιωκόμενων.

Ανιστορήθηκε στην Καστανιά Βέροιας το 1951 - 1952 όπου κάθε χρόνο συρρέουν χιλιάδες προσκυνητές.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΠΟΝΤΙΑΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑΣ

ΤΟ ΧΑΒΙΤΣΙ (η μπουλέντα ή το καταμαράκι) θα γινόταν αποκλειστικώς και μόνο από το φούρνικο αλεύρι. Εβραζε η νοικοκυρά νερό και χτυπούσε μέσα με ξύλινο κουτάλι φουχτιές - φουχτιές το φούρνικο αλεύρι, ώσπου να γίνει μία σφιχτή μάζα. Κατόπι το χαρατσώνανε και καλή όρεξη.

ΤΑ ΛΑΒΑΣΙΑ. Όταν το ψωμί τελείωνε, η νοικοκυρά ζύμωνε φούρνικο αλεύρι και σε σχήμα λαγάνας το έψηνε επάνω στο σάτσι και ανεπλήρωνε την έλλειψη του ψωμιού. Ήταν δε τόσο νόστιμο το αλεύρι του, που το τρώγαμε με τις φουχτιές μας.

ΤΣΑΚΛΙΑ ή ΠΑΤΙΑ. Από το ίδιο καλαμπόκι κάμνανε και τα λεγόμενα τσακλία (por corn), που τα λέγαμε και πάτια. Μέσα σ' ένα μικρό τέντζερη ζεσταίνανε λίγο λάδι και τον μισογεμίζανε με κόκκινο καλαμπόκι. Καπακώνανε τον τέντζερη και τον τοποθετούσαν στην πυροστιά. Καθώς ζεσταίνονταν, έκασε ο σπόρος κι έπαιρνε τη μορφή άσπρης μαργαρίτας. Έτσι γινόταν τα τσα-

κλία, που τα τρώγαμε ελαφροαλατισμένα. (η λέξη τσακλία πεποιημένη, από το Τσακ - Τσακ, που σκάγανε οι σπόροι και γίνονταν τα Τσακλία).

ΤΟ ΥΛΙΣΤΟΝ. Μπόλικο το γάλα, μπόλικο το γιαούρτι, μπόλικο και το ταν. Για να μη χαθεί το περισσευούμενο από την κοινή χρήση ταν, το ρίχνανε σε άσπρη πάννη σακούλα κι αφού στραγγιζε το περιεχόμενο νερό, παίρναμε έτσι το υλιστόν, που αντιστοιχεί με το σημερινό γιαούρτι σακκούλας.

ΤΑ ΤΣΙΟΡΤΑΝΙΑ. Ελαφρώς αλατισμένο το υλιστόν, το πλάθανε σε σχήμα σφαιρικό σαν μικρό παιδικό τόπι, και το ξηραίνανε στον αέρα. Όταν ήθελαν να νοστιμίσουν κάποιο παρασκεύασμα, το λιώνανε και το χρησιμοποιούσαν σαν το αϊράνι.

ΤΟ ΤΣΙΟΚΑΛΙΚΙ. Λέμε πολλές φορές, ότι το γάλα έκοψε, δηλαδή χάλασε. Στην ποντιακή λέγαμε ετσοκάρεψεν. Το κομμένο αυτό γάλα το στραγγίζανε με το τρυπτό και την απομείνασα

στερεά ουσία τη ζυμώνανε με αλάτι ή ζάχαρη και την τρώγαμε σαν μαρμελάδα. Αυτό είναι το λεγόμενο τσιοκαλίκι.

ΤΟ ΒΟΥΤΥΡΟΝ ποτέ δεν το παίρναμε απ' ευθείας από το γάλα, παρά μόνο από το ξύγαν. Το χτυπούσαμε μέσα σε ένα ξύλινο αγγείο, που το λέγαμε ξυλάγγι. Εμοιαζε σαν ένα μακρουλό βαρελάκι ως ένα μέτρο μήκος και 30 πόντους διάμετρο. Το κρεμούσαμε από το δοκάρι της οροφής - συνήθως το σαλόνι (τζαρντάκι) του σπιτιού δεν είχε ταβάνι και φαίνονταν τα κεραμίδια - για να κρεμάσουν τα ξεραμένα καπνά, δεμένα σε κουντεδες, όπου φυλάγονταν για τη χειμωνιάτικη επεξεργασία τους - και το κουνούσαμε (το ξυλάγγι) δώθε - κείθε, σαν την κρεμασμένη από κλαδί δένδρου κούνια. Με τον τρόπο αυτό και καθώς χτυπιόταν το γιαούρτι με το κούνημα, συμπυκνωνόταν το βούτυρο σε χοντρούς θρόμβους, που επέπλεε.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Άσπρα μαύρη μη τερείς!

Επήγαν δύο νοματοί να κλέφνε τη νύχταν πρόγατα ασ' έναν μαντριν. Είνας θα έκλεφτεν, κι άλλος θα ερίαζεν να μη πιάν' ν' ατς.

- Νύχτα έν, είπεν ο Γιωργίκας, μαύρα πρόγατα μοναχόν έπαρ', τ' άσπρα φαίντανε κι ελέπνε μας.

- Καλόν, είπεν ο Σωτήρτς, και εσεβεν σο μαντριν και χωρίζ'.

Σ' ατό απάν ο Γιωργίκας κάτ' εζεν λαχουσία.

- Νέπε, είπεν ατον γάλια - γάλια, άσπρα μαύρα μη τερείς, λαλ' ασ' έρταν.

Ο Τιαριάς κι

ο Ποπαπόστολον

Εναν ημέραν ο Τιαριάς εζέβεν σ' Ισχανάντων να ξεμολησκάται στον Ποπαπόστολον.

Είπεν ατον όλια τ' αμαρτίας ατ, κι όνταν



ετέρεσεν εγρινεν' ο ποπάς και εσκώθεν' νά παίρ' το ξύλον λέει ατον: - Μη αληγορείς, πάτερ, να έχω την ευχή σ', άξον με ασ λέγω ντ' εζέρτς.

Εναν είδος φαγίν τρώγω

Ο ποπα - Χρήστον εβρουσκάλεσεν τον γούμενον τη Παναγίας τη Σουμελάς σο τραπέζ.

Νεστεία έτον, κάποιος ρουσσιάλης εδώκεν ατόν έναν κουτόπον μαύρον χαβιάρ. Αρ εζέγκεν στίπα λάχανα, ελαίας και χαβιάρ, να παίρνε απ' έναν μεζέν με το ρακίν, πριν να τρώγνε.

Ο γούμενον εφήκεν ούλια κ' ερουξεν απάν σο χαβιάρ. Τερεί ο ποπάς, πάει το χαβιάρ!

- Αγιε Ηγούμενε, λέει

ατον. φα κι ασ' αγουτά τα ελαίας, πολλά νόστιμα είν'...

- Το χαβιάρ πα νόστιμον έν, λέει ο γούμενον και ξάν αλειφτ' σο ψωμίν ατ' και τρώει...

- Τζιάνουμε, θα κακοφαίνεταϊ την ποπαδίαν, ξάν λέει ο μαύρον ο Ποπαχρήστον, εκείνε ελτσεν ατά...

- Τη ποπαδίας το χαπύτρανόν έν, δι' ατον τσογάπο γούμενον, άμαν εγώ λιποδίατος είμαι, και την ημεράν έναν είδος φαγίν τρώγω...

Ασό χαβιάρ μόνον το τενεκεδέενε το κουτίν επέμνεν σο τραπέζ.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

αητέντζ = αετός
αλιζω = αλατζω
αλογάντ = αγωγιάτες
αποχωρία = χωρισμός
αρματωσία = οπλισμός
αχάντια = αγκάθια
βολίζνε = βυθίζου
βουκόλ = βοσκοί
γούλα = λαιμός
δίκλωτος = δόλιος

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Η Ε.Λ. Βέροιας οργάνωσε επιτυχή ποντιακή βραδιά στις 15 τ.μ.

Ποντιακή βραδιά με γλυκό ψυχαγωγικό πρόγραμμα διοργάνωσε η Ευξείνου Λέσχη Βέροιας, στις 15 Ιουλίου στο κέντρο "Εραζιμιάς" του ανατολικού Πατρίδας.

Στην εκδήλωση προσφέρθηκαν παραδοσιακά φαγητά των Ποντίων που παρασκευάσαν Πόντιες από την Καστανιά, το Ζερβόχουρα, Βεργίνα και Πατρίδα.

Η πικιλία των φαγητών ήταν χαμοσπύγανα, κρομμυδοπύγανα, παταποπύγανα, ταναμένο σουρβά, υβροσπιάν, βαρένκα, πυροσκή, χοσχοράνια και πυρπιόγια για σαλατικά. Για αναμνηστικό προσφέρθηκε παγωμένο τάν.

Τους παρεμβραχόμενους εκ μέρους του διοικητικού συμβουλίου χαρέτρε ο πρόεδρος γαπρός κ. Καμπουριδής, ο οποίος στη συνέχεια τόνισε ότι η σημασία της εκδήλωσης είναι μεγάλη γιατί τα έσοδα θα διατεθούν για τους ορειοπαθείς της Θεσσαλονίκης και δόσι έτσι διαπνύμε τις παραδόσεις και θα πρέπει να ξεναγηρίσουμε στην απλή διατροφή των ανθρώπων με αγνά υλικά.

Η εκδήλωση συνεχίστηκε μέχρι τις πρωινές ώρες, με γλυκό πρόγραμμα από ποντιακούς χορούς και τραγούδια.

Η εκδήλωση συνεχίστηκε μέχρι τις πρωινές ώρες, με γλυκό πρόγραμμα από ποντιακούς χορούς και τραγούδια.

"Ποντιακά Νέα" 27-7-98

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ 1963

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Φωτιάδης Ιωάννης
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: Καπανίδης Κων/νος
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Λαχανόπουλος Αριστ.
ΤΑΜΙΑΣ: Σιδηρόπουλος Αριστ
ΜΕΛΗ: Αληχανίδης Ιωάννης, Πιστοφίδης Κων. Καζεπίδης Κων., Παπαδόπουλος Βασ., Παπαδόπουλος Ιορδ., Ξανθόπουλος Χαρ., Ανδρονικίδης Ηρακλ., Χειμωνίδης Μωύσης

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ 1977

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Καμπουριδής Κων/νος
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: Φωτιάδης Βασίλειος
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Μελετιδής Ιωάννης
ΤΑΜΙΑΣ: Ορφανίδης Σταύρος
ΜΕΛΗ: Ανδρεάδης Ανέστης, Καπανίδης Κων.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 1973

Εσοδα:	71.864 δρχ.
Εξοδα:	61.005 δρχ.
Υπόλοιπο:	10.858 δρχ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 1968

Εσοδα:	21.155 δρχ.
Εξοδα:	17.064 δρχ.
Υπόλοιπο:	4.091 δρχ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

- Αύγουστον φέρ' τ' αλώνια και τελέν όλια τα πόνια.

- Ο κόσμον έρ' ται ασον παρχάρ' τα φύλλα κιτρινίζ' νε, φύλλα χιονίζ', φύλλα στιβάζ' και Μοθωπόρ' μυρίζ'νε.

- Ούλ χαίρουνταν τον Αύγουστον σ' ορμάνια, σα παρχάρια, σα ψηλορασία τη χωρί, ση θάλασσαν, σα μπάνια.

- Εσούμωσεν η Πανάχραντη τ' Αυγούστ' η Παναγία θα πάμε ούλς ση Σουμελάν για ν' άφτωμε κερία.

- Η Παναγία Σουμελά τη Πόντου το καμάρι, πολλά είναι τα θαύματα τς τρανόν ατς εν η χάρη.

ΠΑΛΙΑ ΚΡΩΜΕΤ'ΚΑ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

Ση Σουμελά την Παναγιάν θα παίρω κοινωνίαν ν' έρχουμε αρνί μ' ελέτω σε με καθαρόν καρδίαν

Σουμελά λέν την Παναγιάν και σύ είσ' η Σουμελά ο άντρας σ' πάει σην Σουμελά, εσύ έλα με τ' εμείναν.

Χαντζούκα μ' τα ελατόκλαδα σ' κρύφνε την Παναγιάν

κρύφνε την κόρην π' αγαπώ, και καίγνε την καρδιά μ'.

Η δύσα εφέκεν το Μετζίτ κ' εκάτσεν σα καμμένα αγάπη μ' άψ τα κυρουκά σ' και κάθ' κα με τ' εμείναν.

Κορτσόπον φόρ' κι ανάλλαξον κι άμε σην Παναγιάν σ' ορμάν θα ενταμώνωμε, φιλούμες άλλο μίαν.

Ελα αρνόπο μ' με τ' εμείν ση Σουμελά ασ πάμε μη αφίντς με μόν' και μοναχόν κι απέσ' σ' ορμάνια χάμαι.

Σην Σουμελάν εγνώρτα σε, κ' εσεβές σο καρδόπο μ' σην Κρώμ' άλλον εγάπεσε, και έκαψες το ψόπο μ'.

Σην Σουμελάν την Παναγιάν θ' άφτω έναν κερόπον να δει φώτισον σο γαβρι μ' και έρται σ' εγκαλόπο μ'...

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός Τηλ. (0331) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

Οικονομολόγος - Συγγραφέας Θουκυδίδη 2 - Τηλ. (0331) 25.282

Βέροια (ΤΚ 59100) ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός

Τηλ. (0331) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 1.000 δρχ.

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ Ε.Ε. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 10 - ΤΗΛ. (0331) 66.913 - 61.160

FAX (0331) 66.979

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

• Οι στήλες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του.

• Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες.

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται.

ΟΠΟΤΕ ΕΓΙΝΕ Η ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ



Είς το Αιγαίον Πελάγος και το νησί Λήμιος, η βασιλεία Υψιπύλη απόκτησε ένα γιο...

Αυτό είναι σύμφωνα με τα γεγονότα, γιατί η Λήμιος τότε ήταν περίφημη για τα αμπελία της και βρισκόταν πάνω στο δρόμο συγκοινωνίας ανάμεσα Ελλάδα και Τροιάς.

1250 π.Χ.), τότε ο πατέρας του Ιάσων θα είχε επισκεφθεί τη Λήμιον μια γενιά ενωριέτερα και οι περισσότεροι συγγραφείς προτιμούν περίπου το έτος 1275 π.Χ.

Κων. Χιονίδης Καθηγητής της Ιατρικής Πανεπιστημίου Βοστώνης

ΝΟΙΩΘΩ ΥΠΕΡΗΦΑΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΜΟΥ ΚΑΤΑΓΩΓΗ!...

Αν πιστεύουμε στον ποιητή ότι... Πατρίδα σαν τον βίο σου, φίλος αλλού δεν υπάρχει... πρέπει να δικαιολογήσουμε αυτούς που με παύω και σταθερότητα...

Του κ. Ανδρέα Ελ. Ταταριδίου

Ευαγγελίου Ηλιάδη (για τον Νίκο Καύκασο) Φλώρινας, του Γιάννη Μελετιδή (για τον Προμηθέα Βροχιάς)...

Γυναϊκόκαστρο Κιλίκης (μαζί με την αδελφική συνπαρξη των εντοπιών, έσωσαν των ολλών που υπάγονταν εκεί)...

ΕΥΧΕΣ Ο αγαπητός και πολύτιμος συνεργάτης μας κ. Ανδρέας Ελ. Ταταριδής, από την Ζάκυνθο, αξιολόγησε να αγκαλιάσει και το τίταρο εργατάκι του.

ΚΑΥΚΑΣΙΟΙ ΚΑΙ ΠΟΝΤΙΟΙ

Δεν υπάρχει καμιά διαφορά μεταξύ Ποντίων και Καυκασίων, τόσο στα ήθη όσο και στα έθιμα. Κατά τον Ρωσοτουρκικό πόλεμο του 1878 πολλοί Πόντιοι εγκατέλειψαν τον Πόντο και έφυγαν στις Νότιες περιφέρειες της Καυκασίας χώρας...

Του Θεοφύλακτου Μεταλλίδη - Σέρρες - Βέροια. Να τί γράφει ο αιώνιος Καζαντζάκης όσες είχε αναλάβει τότε την Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας...

Ιστορικές ματιές στα περασμένα ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΟΫΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ

Ο Ελληνικός Σύνδεσμος Εμποροϋπαλλήλων Τραπεζούντας ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 1910 και θεωρείται ως η πρώτη συνδικαλιστική οργάνωση στον Πόντο.

Εννοείται ότι όλοι, όσοι παραφρέθηκαν στον χαρακτήρα της εποχής, πάλιν από εθνικό ενθουσιασμό την ημέρα εκείνη και ήταν πολύ φειδωλά η τουρκική αστυνομία να διαβιβάσει περαιότερο...

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας αρχίζει μαθήματα χορού. Γίνεται γνωστό στα μέλη και τους φίλους της Λέσχης ότι η εκμάθηση του Ποντιακού χορού αρχίζει με την έναρξη των μαθημάτων στα σχολεία.

Απαλείφθηκε από το Λεξικό Μπαμπινιώτη η δυσφημιστική εκδοχή και για τους Πόντιους....

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Κ. Γ. ΧΙΟΝΙΔΗ

Αγαπητέ Γιάννη, γειά σου.

Θεωρώ αναγκαίο να πληροφορήσω το αναγνωστικό κοινό της εφημερίδας μας, ότι επανακυκλοφόρησε (σε δεύτερη νέα έκδοση) το περιβόητο Λεξικό της ελληνικής γλώσσας του πανεπιστημιακού καθηγητή κ. Γ. Μπαμπινιώτη, όπου δεν υπάρχει πιά, στο λήμμα «Πόντιος», η απαξιοτική χλευστατική εκδοχή, ότι έτσι ομομάζεται, αποκαλείται και «ο αφελής μέχρι και ανόητος»!!

Ναι, τέτοια, «εύκαιρα», λόγια, γράφονταν, όπως επισήμανα σε προηγούμενα κείμενά μου...

Τώρα, δεν υπάρχει πιά αυτή η εξήγηση, αλλά, μονάχα, ότι Πόντιος είναι ο καταγόμενος (Ελληνας) από τον Πόντο.

Τα δικαστήρια, που ξεκίνησαν οι συμπατριώτες κ. Θεόδωρος Ασπασίδης (για την απαράδεκτη εκδοχή, στη λέξη λήμμα «Βούλγαρος», ότι αποκαλούνται έτσι και οι παίκτες - οπαδοί ομάδων της Βόρειας Ελλάδας και ιδίως του ΠΑΟΚ!!) και Πέτρος Προκοπίδης (για την προαναφερθείσα αναφορά ως προς τους Πόντιους), έφεραν - όπως φαίνεται - το καλό αποτέλεσμα τους.

Ετσι, θα σταματήσει το αντεθνικό, ανιστόρητο και επικίνδυνο φαινόμενο να βγάζουμε μόνοι μας, οι Έλληνες, τα μάτια μας. Και, συχνά,

δεν φτάνει οι ξένοι («οι βάρβαροι», δεν πρέπει να είναι το αλλοθί μας, κατά του κ. Καβάφη).

Ο κ. Μπαμπινιώτης είπε σε συνέντευξή του (π.χ. στην «Καθημερινή» της 4.10.1998, τελευταία), ότι εντυπωσιάστηκε, φοβήθηκε και... τρόμαξε με τις έντονες αντιδράσεις, που υπήρξαν με διάφορους τρόπους, μύνησε δε την επιτροπή, την οποία είχαν στην απόφασή του και τα πάμπολλα δημοσιεύματα εναντίον του, σε εφημερίδες.

Συνεπώς, μπορούμε και εμείς να ισχυριστούμε, ότι δικαιούμαστε να νιώθουμε κάποια ικανοποίηση, δεδομένου ότι κατακρίνουμε την απαράδεκτη παραχάραξη της αλήθειας, με επανελημμένα κείμενα μας...

Και, παρακαλώ, ας μη προκαλέσει η επισήμανση τούτη, νέα αφορμή ή και αιτία, ώστε να κατηγορηθούμε με τη γνωστή (εξωντωτική δε) ποντιακή παροιμία... «Ο πάρδον εδέχθεν τα...»!!

Φιλικά

Γιώργος Χ. Χιονίδης

Σημείωση «Αργοναύτη»:

Ευχαριστώ πολύ το συνεργάτη μας και γι' αυτήν τη σημαντική ενημέρωση. Ο κ. Χιονίδης βοηθάει πολύ στο έργο του «Αργοναύτη»

Ας είναι καλά.

ΟΙ ΣΑΝΤΑΙΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι Σανταίοι που μπόρεσαν να επιζήσουν και ήρθαν πρόσφυγες στην Ελλάδα μετά το 1922, έχουν εγκατασταθεί σχεδόν στην ολόκληρη τους στην Μακεδονία και τη Θράκη.

Πολλές ομάδες ίδρυσαν καινούργια, αμιγή χωριά Σανταίων, όπως τη Μικρή Σάντα και την Κασιανιά στο νομό Ημαθίας, τη Νέα Σάντα (το μεγαλύτερο από όλα) στο νομό Κιλίκης, άλλους τους βρίσκουμε σήμερα μαζί με άλλους πρόσφυγες σε αναλογία 50 τοις εκατό περίπου στη Βεργίνα και στη Ραχιά, επίσης του Ν. Ημαθίας και άλλους σε μικρότερη, αλλά υπολογίσιμη πάλι αναλογία στα χωριά Αετοχώρι Αλεξίπολης, Πεύκα, Δασωτόν, Οχυρόν, Κύρια Δράμας.

Μια παρέα Σανταίων στα 1910



Από τ' αριστερά, επάνω, όρθιοι: Χρήστος Σαββίδης (Τεντέλης), Ισαάκ Πιπερίδης, Παναγ. Ανδονίδης (δασοφύλακας). Καθήμενοι, αριστερά: Ιω. Σαββίδης (Τεντέλης), Μωυσής Ταχτσιδής (Περτσάμς) και ο μικρός Παναγ. Ταχτσιδής με την αδελφή του Τσόφα Ταχτσιδίου. (Οι νεαροί αναγνώσται μας ας προσέξουν το δέσιμο της κουκούλας. Τ' αυτιά δε σκεπάζονται ποτέ!).

Αρκετοί είναι εγκατεστημένοι και στο Νευροκόπι. Το σύνολο των Σανταίων των χωριών αυτών υπολογίζεται σε 2 χιλιάδες οικογένειες.

Αγνωστος είναι ο αριθμός των οικογενειών που βρίσκονται διεσπαρμένες κυρίως σε πόλεις, αλλά μερικές και σε χωριά, σε ολόκληρη την Ελλάδα.

Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΡΙΜΑΙΑΣ

ΤΟΥ ΑΓ. ΦΩΣΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

Η αναδρομή εις το παρελθόν δεν είναι άσκοπος νοσταλγία. Η Ιστορία φρονιματίζει το παρόν, δια την δημιουργίαν καλύτερου μέλλοντος.

Η Ταυρική κατά την αρχαιότητα είχαν εις τα παράλια της ακμαίας ελληνικής αποικίας, και κατά την Βυζαντινή εποχήν απετέλει θέμα της Ελληνικής Αυτοκρατορίας.

Μετά από αυτήν κατελήφθη από Ασιάτας Τατάρους, του οποίους κατέλυσε κατά τον 18ον αιώνα η χριστιανική επικράτεια του Βορρά. Από τότε σχηματίσθησαν εις αυτήν νέα παροικία από όλα τα μέρη του Ελληνισμού, από τον Πόντον αι περισσότεραι.

Ενθυμούμαι, όταν ευρέθη εις την Σεβαστούπολιν με συμπατριώτας από την Τραπεζούντα, σε ηλικίαν 14 ετών τότε, αντίκρουσα τον ρωσικόν στόλον με την ναυτική σημαίαν - λευκήν, με δύο κυανάς διαγωνίους - και την ναυαρχίδα «Άγιος Ευστάθιος». Εις την παραθαλάσσιον πηλαγίαν είδα το μεγάλο άγαλμα του ναυάρχου Ναχιμίωφ, που κατετρόπωσε τον τουρκικόν στόλον εις την Σινώπην, το 1854.

Εις την αγοράν είδα πολλά ελληνικά πρατήρια και εις την Οδόν Πυροβολικού την ελληνικήν Σχολήν και τον Ναόν, εις την πρόσοψιν των οποίων εκυμάτιζαν η Κυανόλευκος και η ρωσική σημαία. Εκεί πλησίον ήτο και το Ελληνικόν προξενείον.

Εις το άκρον της πόλεως είδα τον «ιστορικόν Κήπον» με αναμνηστικά του Κριμαϊκού πολέμου, και εντός του Μουσείου ζωγραφισμένας σκηνάς από αυτόν. Πλησίον της πόλεως, εις την θέσιν «Χερσονέτις» είδα αρχαιολογικά ευρήματα της ιαχυρίας αποικίας «Χερσονήσος». Επάνω εις πλάκα είδα χαραγμένον τον όρκον των νέων της αποικίας: «Ομνύω Δία, Γάν, Άηλιον, Παρθένον... ού καταλύσω την Διμοκρατίαν...»

Ανατολικώτερα, εις παραθαλάσσιον θέσιν, όπου είχαν διασωθή Βυζαντινοί ναυαγοί, εκτίσθη μοναστήρι, που ελέγετο έως τα τελευταία χρόνια «Ελληνικόν Μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου».

Εις τον εσωτερικόν, εις μικράν απόστασιν ήσαν τέσσαρα ελληνικά χωριά, που τα ίδρυσαν 15 χιλιάδες μετανάστες, με τον Λάμπρον Κατσώνην: Καράνι, Καμάρες, Καντήκιο και Μπαθουκλαβάς. Κοιτά στο Καράνι, εις αμπελώνη θείου μου είδα σπάθην με την επιγραφήν «Αποστόλης Νικολής Σφακιανός». Ητο από το «Ελληνικόν τάγμα», που ηγωνίσθη εις τον Κριμαϊκόν πόλεμον. Εις αυτό ανήκε και ο Γ. Παμπούκας, ήρωας Πόντιος. Αλλά δι' αυτόν αξίζει ιδιαίτερον σημείωμα.

Οι Έλληνες της Κριμαίας υπερέβαιναν τας 70 χιλιάδας. Διετήρουν αν-

θράς κοινότητας εις τας μεγάλας πόλεις, εξετιμώντο από τας Αρχάς δια την φιλονομίαν των και απέπτυσαν εθνικήν δράσιν, με προσφοράς εθελοντών εις τους απειληθερωτικούς αγώνας, δια το θαλείον του στόλου, με εθνικάς παραστάσεις κ.ά. Επαιρναν τα «Πάτρια» του Δαμβέργη, τον «Ελληνισμόν» του Καζάν, την «Εικονογραφημένην» του Βρατσάνου, την «Πατρίδα» της Κωνσταντινουπόλεως, σχολικά και άλλα βιβλία από το ελληνικόν βιβλιοπωλείον της Οδησσού.

Μετά το 1919 οι περισσότεροι κατήλθαν εις την ελευθέραν πατρίδα. Οσοι έμειναν εξετοπίσθησαν αργότερα και εκάθησαν εις τα στέπας του Καζακστάν.

Εις την Κριμαίαν υπήρχον και παλαιοί Έλληνες, εις την περιοχήν Μαριούπολεως, περί τας 300 χιλιάδας. Αυτοί, με την ταταρικήν κατοχήν, έχασαν τα σχολεία, τας εκκλησίας και την γλώσσαν των και κατόπιν εξερωσίσθησαν, αν και εξακολουθούσαν να αποκαλούνται «Έλληνες» και διετήρουν γνύσιαν την ελληνικήν φυσιογνωμίαν των.

Οι ηλικιωμένοι, που έζησαν: νέοι τις την Κριμαίαν, ας αφηγούνται τας εθνικάς αναμνήσεις των εις τους νεαρούς βλαστούς των, με την παρίνεσιν να αναδειχθούν αντάξιοί των, και με την φιλότιμον προσπάθειαν να συμβάλλουν εις την αναγέννησιν της Ελληνικής Πατρίδος μας, μικράς μόν εις έκτασιν, αλλά μεγάλης εις την σφαιράν του πνεύματος και του πολιτισμού.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Επιτέλους φως στο τούνελ

Συνέχεια από την 1η σελ.

στε ο Νομάρχης μας δεν χρειάζεται την διαφήμησιν. Είναι γνωστός σε όλους μας και έχει κάνει τόσα πολλά στο Νομό. Τελευταία μάλιστα, όπως ήταν φυσικό, για άλλη μια φορά σαν υποψήφιος έγινε αντικείμενο συζητήσεων και ακούστηκαν πάρα πολλά κολακευτικά σχόλια που τον τιμούν ιδιαίτερα.

Τον ευχαριστούμε θερμά για όλα και τον ευχόμαστε ό,τι καλύτερο στη ζωή. Γίνεται με προσωπικές του ενέργειες ένα κτιριακό συγκρότημα που θα εξυπηρετεί όλους τους πολιτιστικούς φρονείς της ευρύτερης περιοχής. Μακάρι προς την κατεύθυνση αυτή να έχουμε κι άλλους συμπαραστάτες. Η Ευξείνος Λέσχη δεν έχει το ελάττωμα της αχαριστίας. Τιμά και θα τιμήσει όλους εκείνους που την βοηθούν με οποιονδήποτε τρόπο.

Στο σημείο αυτό πρέπει να πούμε ότι την οδύσεια των τροποποιήσεων και προσαρμογών για την χρηματοδότηση του έργου την έχει υποστεί ο Τέλης ο Σιδηρόπουλος Αρχιτέκτων - Μηχανικός. Την δε προώθηση του θέματος από πλευράς Ευξείνου Λέσχης ανέλαβε κυρίως ο Πρόεδρος της Ιωάννης Μιχαηλίδης.

Αξίζει ένα μεγάλο ευχαριστώ και σ' αυτούς για όσα προσέφεραν στον τομέα της παράδοσης.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
Ιωάννης Μιχαηλίδης
Ο Γ. Γραμματέας
Μιχάλης Γερασιμίδης